

II.ÚS 657/05 ze dne 21.08.2008

Interpretace zásady rovnosti účastníků řízení

Jak již bylo řečeno výše je povinností obecných soudů interpretovat procesní ustanovení a principy v první řadě z pohledu účelu a smyslu ochrany ústavně garantovaných základních práv a svobod. Stěžovatelkou namítané porušení práva na spravedlivý proces v sobě zahrnuje i zásadu rovnosti účastníků. Tento ústavní princip garantuje rovné procesní postavení účastníků soudního řízení co do práv, jež účastníkům určitého typu řízení přiznává právní řád. Tuto zásadu je třeba v dané souvislosti interpretovat tak, že účastník má mít možnost seznámit se s procesně relevantními návrhy protistrany a má mít možnost se k nim následně vyjádřit.

V dané věci nebylo soudem prvního stupně odvolání žalovaného zasláno stěžovatelce a stěžovatelka neměla ani následně možnost se tímto odvoláním seznámit, neboť se k nařízenému jednání nedostavila v důsledku dopravní nehody. Pokud soud prvního stupně nezaslal odvolání protistrany druhému účastníku řízení ani jeho řádně zvolenému právnímu zástupci, odňal mu možnost seznámit se s obsahem odvolání a případně realizovat jeho procesní práva. Ustanovení § 210 odst. 1 o. s. ř. představuje kogentní příkaz pro soud prvního stupně, aby v případech, kdy odvolání směřuje proti rozhodnutí ve věci samé, je doručil ostatním účastníkům (viz nálezn Ústavního soudu ze dne 12. června 2006, sp. zn. IV. ÚS 748/05, publ. in Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu nález č. 135, sv. 42, str. 83). Pokud toto pochybení nenapravit ani odvolací soud, který o odvolání rozhodl při jednání, kterého se z objektivních a soudu již před jednáním známých příčin nemohl zúčastnit právní zástupce účastníka, jemuž odvolání nebylo doručeno, došlo postupem obecných soudů k aplikaci relevantních ustanovení občanského soudního řádu v rozporu s ústavním principem rovnosti účastníků řízení a k porušení stěžovatelových práv ústavně zaručených v čl. 37 odst. 3 Listiny. V posuzovaném případě přitom odvolání nejenže směřovalo proti rozsudku ve věci samé, ale odvolací soud navíc na jeho základě, i když z jiných důvodů, než v odvolání uvedených (což však na věci nic nemění), změnil rozhodnutí soudu prvního stupně v neprospěch stěžovatelky. Takový postup je tedy ve zjevném rozporu s § 210 o. s. ř., a ve svém důsledku znamená porušení zásady rovnosti účastníků řízení a práv na spravedlivý proces.

III.ÚS 169/06 ze dne 14.08.2008

K absenci povinnosti doplnit písemně elektronické podání, jestliže je k němu připojen uznávaný elektronický podpis

Ústavní soud se neztotožňuje s postupem obecných soudů, který je potud nesprávný, pokud podání odvolání v elektronické podobě podepsané elektronickým podpisem není považováno za podání se stejnými procesními důsledky jaké vyvolává podání odvolání v "listinné" podobě. K tomu uvádí Ústavní soud následující.

Jak již vyplývá z nálezů Ústavního soudu ve věci sp. zn. IV. ÚS 319/05, povinnost stěžovatele uvedená v § 42 odst. 3 o. s. ř., totiž písemně doplnit své elektronické podání do tří dnů, se nevztahuje na podání v elektronické podobě, jestliže je k němu připojen uznávaný elektronický podpis dle ustanovení § 11 odst. 1 zákona o elektronickém podpisu.

II.ÚS 881/08 ze dne 06.08.2008

K problematice opomenutých důkazů

Ústavní soud pokládá za nutné zdůraznit, že zásadu spravedlivého procesu vyplývající z čl. 36 Listiny je třeba vykládat tak, že v řízení před obecným soudem musí být dána jeho účastníkovi mj. možnost navrhnout důkazy, jejichž provedení pro prokázání svých tvrzení pokládá za potřebné; tomuto procesnímu právu účastníka pak odpovídá povinnost soudu nejen o navržených důkazech rozhodnout, ale také - pokud návrhu na jejich provedení nevyhoví - ve svém rozhodnutí vyložit, z jakých důvodů navržené důkazy neprovedl. Jestliže tak obecný soud neučiní, zatíží své rozhodnutí nejen vadami spočívajícími v porušení obecných procesních předpisů, ale současně postupuje v rozporu se zásadami vyjádřenými v hlavě páté Listiny a v důsledku toho též s článkem 95 odst. 1 Ústavy. Takzvané opomenuté důkazy, tj. důkazy, o nichž v řízení nebylo soudem rozhodnuto, případně důkazy, jimiž se soud (podle zásady volného hodnocení důkazů nezabýval), proto téměř vždy založí nejen nepřezkoumatelnost vydaného rozhodnutí, ale současně též jeho protiústavnost. Ze zmíněných zásad nikterak nevyplývá povinnost soudu provést všechny důkazy, které účastník navrhl (srov. nálezn sp. zn. III. ÚS 150/93). Je to obecný soud, který je povinen a současně oprávněn zvažovat, v jaké fázi řízení které důkazy je třeba provést, zda a nakolik je potřeba dosavadní stav dokazování doplnit a zda je určitý důkazní prostředek (ve stěžovatelově věci konkrétně důkaz dopisem ze dne 15. září 2004) způsobilý prokázat tvrzenou skutečnost.

I.ÚS 1238/08 ze dne 14.07.2008

Vyloučení věci k samostatnému projednání ve správním soudnictví

Dispoziční zásada není principem, který by měl pouze ryze technickou povahu, ale projevuje se v ní i významná hodnota lidské osobnosti, spočívající v možnosti jejího svobodného jednání, garantovaného právem v nejobecnější podobě jako princip individuální autonomie. K tomuto principu konstatoval Ústavní soud např. v nálezu ze dne 4. 5. 2004, sp. zn. I. ÚS 113/04, že autonomie vůle a svobodného individuálního jednání je na úrovni ústavní garantována článkem 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Citovaný článek přitom ve své první dimenzi představuje strukturální princip, podle něhož lze státní moc vůči jednotlivci a jeho autonomní sféře uplatňovat pouze v případech, kdy jednání jednotlivce porušuje výslovně formulovaný zákaz upravený zákonem. „Ve své druhé dimenzi pak působí čl. 2 odst. 3 Listiny jako subjektivní právo jednotlivce na to, aby veřejná moc respektovala autonomní projevy jeho osobnosti, včetně projevů volních, které mají odraz v jeho konkrétním jednání, pokud takové jednání není výslovně zakázáno. Ustanovení čl. 2 odst. 3 Listiny ve své druhé dimenzi, v níž působí jako základní právo jednotlivce, je pak třeba aplikovat bezprostředně a přímo. V této dimenzi se nejedná o pouhé prozařování jednoduchým právem, nýbrž o subjektivní právo, které působí bezprostředně vůči státní moci. Orgány státní moci jsou proto povinny při aplikaci jednoduchého práva současně normy tohoto práva, v níž se odráží čl. 2 odst. 3 Listiny a čl. 2 odst. 4 Ústavy, interpretovat rovněž tak, aby nezasáhly do subjektivního práva jednotlivce na autonomii vůle, jež garantuje také čl. 2 odst. 3 Listiny ve své druhé dimenzi. Takové pojetí čl. 2 odst. 3 Listiny totiž pouze vyjadřuje skutečnost, že jednotlivce a jeho svobodné jednání má v materiálním právním státě vždy prioritu před státní mocí realizovanou zákonem. Pokud by jednatel neměl vůbec mít možnost dovolávat se této priority přímo, byla by taková přednost pouhou formální deklarací

- Svobodná sféra jednotlivce a její bezprostřední ústavní garance v podobě vymahatelného subjektivního práva jsou totiž condiciones sine qua non materiálního právního státu.“

Z citovaného nálezu tedy vyplývá, že ta ustanovení právních předpisů, v nichž se projevuje autonomie vůle jednotlivce, jsou orgány veřejné moci - mezi něž samozřejmě patří i soudy - povinny aplikovat tak, aby respektovaly veřejné subjektivní právo jednotlivce na autonomii jeho vůle; do této autonomní sféry mohou zasáhnout jenom tehdy, pokud by se jednatel dopustil jednání zákonem výslovně zakázaného.

Dispoziční zásada představuje vyjádření autonomie vůle jednotlivce v oblasti procesního práva. Jejím konkrétním projevem jsou dispoziční úkony, které účastníci řízení činí, tj. kterými disponují řízením nebo předmětem řízení. Mezi tyto dispoziční úkony patří i žaloba; proto je soud povinen respektovat, zda žalobce žalobou napadl jedno rozhodnutí nebo rozhodnutí několik, ledaže by takové procesní jednání žalobce bylo v rozporu s procesními předpisy. Je-li objektivní kumulace přípustná (tj. je-li možná nebo vhodná), není soud oprávněn účinky dispozičního úkonu derogovat tím, že vyloučí věci k samostatnému projednání; učiní-li tak, protiprávně zasáhne do žalobcova veřejného subjektivního práva na respektování jeho autonomie vůle.

Dále pak:

Ústavní soud tedy dovozuje, že vyloučení věci k samostatnému projednání není toliko libovolným oprávněním soudu (zde správního soudu); soud tak může postupovat jedině tehdy, pokud žalobce podal jedinou žalobu proti takovým rozhodnutím, jejichž projednání ve společném řízení není možné nebo vhodné. Nejde-li o takovou žalobu, je povinen respektovat dispoziční úkon žalobce; jinak porušuje nejen pravidla o vylučování věcí k samostatnému projednání (§ 39 odst. 2 soudního řádu správního), ale i dispoziční zásadu (na níž je správní soudnictví vybudováno), ústavně zaručené právo jedince na respektování autonomie jeho vůle a svobodné individuální jednání, jež garantuje čl. 2 odst. 3 Listiny (ve své druhé dimenzi) a konečně i princip procesní ekonomie (srov. obdobně citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Afs 24/2005-70).

I.ÚS 436/05 ze dne 10.07.2008

K pravidlům interpretace smluv

Text smlouvy je toliko prvotním přiblížením se k významu smlouvy, který si chtěli její účastníci svým jednáním stanovit. Doslovný výklad textu smlouvy může, ale nemusí být v souladu s vůlí jednajících stran. Směřuje-li vůle smluvních stran k jinému významu a podaří-li se vůlí účastníků, procesem hodnocení skutkových a právních otázek, ozřejmit, má shodná vůle účastníků smlouvy přednost před doslovným významem textu jimi formulované smlouvy. Vůle je vnitřním stavem jednající osoby, který není bezprostředně přístupný interpretovi právního úkonu a není interpretem tohoto právního úkonu poznatelný. Na vůli je proto nutno usuzovat z vnějších okolností, spojených s podpisem a realizací smluvního vztahu, zejména na okolnosti spojené s podpisem smlouvy a následné jednání účastníků po podpisu smlouvy.

Jinak řečeno, objektivní právo, ačkoliv upravuje základní argumenty a metody výkladu smluv a jiných právních úkonů, nejen že nepodává úplný výčet argumentů a principů,

k nimž má soud při výkladu smluv přihlížet, ale nestanoví ani jednoznačnou formou vzájemné vztahy mezi jednotlivými interpretačními pravidly. Soud musí přihlížet ke vzájemným vztahům jednotlivých, v úvahu připadajících argumentů a jejich roli v konkrétním případě vyvážit, s ohledem na specifika dané kauzy, a nikoliv tato kritéria aplikovat mechanicky. Takovýto přístup je zároveň přístupem moderní judikatury, která postupně nahrazuje formálně legalistický pohled na právo pohledem, kterým soudce usiluje poskytnout nejlépe vyargumentovanou odpověď na právní a skutkové otázky, které před něj strany sporu staví.

Dalším základním principem výkladu smluv je prioritita výkladu, který nezakládá neplatnost smlouvy, před takovým výkladem, který neplatnost smlouvy zakládá, jsou-li možné oba výklady. Je tak vyjádřen a podporován princip autonomie smluvních stran, povaha soukromého práva a s ním spojená společenská a hospodářská funkce smlouvy. Neplatnost smlouvy má být tedy výjimkou, nikoliv zásadou. Tento výkladový argument přesahuje český právní řád, prolíná se právními řády západní právní kultury a má charakter obecného principu právního.

II.ÚS 2742/07 ze dne 10.07.2008

Ochrana dobré víry ve správnost aktů veřejné moci

Při opakovaném posuzování jedné a téže předběžné otázky soudem v jiném řízení nelze odhlédnout od okolností, za nichž byla řešena v předchozím řízení a nelze nebrat do úvahy legitimní očekávání účastníka obou řízení, že akt státu jednou vyslovený je platný a to včetně řešení předběžné otázky podstatné pro vlastní výrok rozhodnutí. Rozhodnutí soudu ve věci restituce je v podstatě rozhodnutím o určení, zda oprávněná osoba splňuje zákonné podmínky pro vrácení majetku. Pokud soud, jako tomu bylo v tomto případě, dospěje k závěru, že tyto podmínky v zásadě splněny jsou a jediným důvodem pro zamítnutí žaloby byl závěr soudu o tom, že požadovaný majetek nepřešel na stát, protože převodní smlouva nebyla platná, je tím založeno legitimní očekávání účastníka řízení, případně jeho právních nástupců, že v dalších řízeních na toto řízení navazujících, bude toto řešení předběžné otázky respektováno.

Soud, který jednu a tutéž předběžnou otázku nově posuzuje musí tudíž brát ohled na to, jak byla jiným soudem posouzena a pokud se chce od předchozího řešení odchýlit, musí vyložit proč tak činí, přičemž nemůže obstát jako argument skutečnost, že v mezidobí se změnila judikatura soudů, ale naopak musí vycházet z dobové judikatury a z právních předpisů platných v době, kdy byla v předchozím řízení předběžná otázka posuzována. Jen takovým postupem lze naplnit legitimní očekávání stěžovatelů v důvěryhodnost aktů státu, požívající ústavněprávní ochrany. Jak lze dovodit z čl. 1 Ústavy, podstatou uplatňování veřejné moci v demokratickém právním státu je princip dobré víry jednotlivce ve správnost aktů veřejné moci a ochrana dobré víry v nabytá práva konstituovaná akty veřejné moci, ať už v individuálním případě plynou přímo z normativního právního aktu nebo z aktu aplikace práva.

II.ÚS 1374/08 ze dne 08.07.2008

K povinnosti soudu doručit druhé straně odvolání proti výroku o nákladech řízení

Nelze především pominout skutečnost, že usnesením o náhradě nákladů řízení se konstruuje státem vynutitelný peněžitý závazek, o který se zmenšuje majetek účastníka řízení. Jinak řečeno, rozhodování o náhradě nákladů řízení se bezprostředně dotýká vlastnického práva účastníka řízení a je tedy způsobilé vlastnické právo omezit, případně dokonce neústavně porušit. V takových případech je nezbytné, aby účastník řízení mohl vznést proti skutečnostem uvedeným v odvolání své vlastní námitky, případně navrhopvat další důkazy již v rámci odvolacího řízení. Zajištění tohoto práva je o to zásadnější, jestliže občanský soudní řád nepřipouští proti rozhodnutí odvolacího soudu o nákladech řízení dovolání. Pak je to totiž teprve Ústavní soud, u něhož může účastník řízení poprvé aktivně "vstoupit" do řízení a případně bránit své ústavně zaručené vlastnické právo.

Také z důvodu dotčení vlastnického práva již Ústavní soud v minulosti mnohokrát vyslovil názor, že rozhodování o nákladech soudního řízení není jen nepodstatným "přívazkem" k meritornímu rozhodování, ale je naopak integrální součástí soudního řízení jako celku (srov. mimo jiné nález ve věci sp. zn. I. ÚS 653/03, in Ústavní soud ČR: Sběrka nálezů a usnesení, sv. č. 33, č. 69, str. 189).

Ústavní soud se již také ve své judikatuře vyslovil, že součástí práva na spravedlivý proces je vytvoření prostoru pro to, aby účastník řízení mohl účinně uplatňovat námitky a argumenty, které jsou způsobilé ovlivnit rozhodování soudu a s nimiž se soud musí v rozhodnutí náležitě vypořádat: "...vytvoření prostoru pro účinné vznesení námitek (v kontradiktorním schématu řízení) nejlépe zajistí ochranu základních práv, jež je z hlediska fair procesu prvotním účelem soudního řízení. Institucionálně garantovaná možnost dotčených osob návrhy a námitkami účinně participovat na soudním procesu, patří mezi elementární pravidla soudního řešení sporů (srov. Freeman, M. D. A.: Lloyd's Introduction to Jurisprudence, 7th ed., London, Sweet&Maxwell, 2001, str. 1378-1379 nebo Hart, H. L. A.: Pojem práva, Praha, Prostor, 2004, str. 162)" (srov. např. nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 269/05, in Ústavní soud ČR: Sběrka nálezů a usnesení, sv. č. 37, č. 129, str. 629). V nálezu sp. zn. II. ÚS 828/06 (dosud nepublikován ve Sbírce nálezů a usnesení, dostupný v el. databázi rozhodnutí na <http://nalus.usoud.cz>) pak Ústavní soud uvedl, že tento požadavek vyplývající z postulátu fair procesu lze vztáhnout na jakékoliv rozhodování, jímž jsou dotčena subjektivní práva a povinnosti účastníků řízení. Tento požadavek je proto třeba uplatnit též na rozhodování soudu o náhradě nákladů řízení, které - jak již uvedeno výše - je integrální součástí soudního řízení jako celku.

Ostatně kontradiktornost řízení jako podmínku spravedlivého procesu formuloval ve své judikatuře i Evropský soud pro lidská práva, a to několikrát přímo vůči postupu Ústavního soudu (srov. např. rozsudek Milatová a ostatní proti ČR). "Koncept spravedlivého procesu zahrnuje také právo na kontradiktorní řízení, podle kterého musí mít účastníci příležitost nejen předložit každý důkaz nutný k tomu, aby obhájili své nároky, ale také musí být seznámeni s každým důkazem nebo stanoviskem, jejichž účelem je ovlivnit rozhodování soudu, a musí mít možnost se k nim vyjádřit..."

Pokud proto obecné soudy v daném případě nepromítly shora uvedené postuláty fair procesu do svého postupu a stěžovateli nedoručily podané odvolání k vyjádření, porušily jeho ústavně zaručené základní právo na spravedlivý proces. Tento postup je o to závažnější, pokud v průběhu odvolacího řízení se stěžovatel domáhal vyznačení doložky právní moci a obecné soudy nebyly s to jej vyrozumět ani o tom, že rozhodnutí nalézacího soudu bylo napadeno a že probíhá řízení o odvolání. Naopak nechaly stěžovatele několik měsíců v nevědomosti, aby mu posléze doručily rozhodnutí o odvolání.

II.ÚS 2837/07 ze dne 06.08.2008

Přípustnost a důvody dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) a odst. 3 o. s. ř.

Výklad, podle kterého důvod dovolání podle § 241a odst. 2 písm. a) o.s.ř. vylučuje možnost připuštění dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř., vede k nepřipustnému zúžení práva na přístup k dovolacímu soudu.

II.ÚS 446/08 ze dne 03.09.2008

Uložení náhrady nákladů řízení neúspěšnému účastníku ve sporu se státem v situaci, kdy náklady vzrostly v důsledku vad v soudním řízení

Ústavní soud se ve své dosavadní judikatuře rovněž vyjadřoval k povaze rozhodování o náhradě nákladů řízení, když vyslovil názor, že rozhodování o nákladech soudního řízení je integrální součástí soudního řízení jako celku (viz nález sp. zn. I. ÚS 653/03). Ústavní soud má proto zato, že v případě rozhodování o náhradě nákladů řízení je třeba přihlížet ke všem okolnostem věci, které mohou mít vliv na stanovení povinnosti k náhradě nákladů řízení, jež účastník vynaložil k účelnému uplatňování nebo bránění práva. Úkolem obecného soudu proto není pouze mechanicky rozhodnout o náhradě podle výsledku sporu, nýbrž vážít, zda tu neexistují další rozhodující okolnosti mající podstatný vliv na přiznání či nepřiznání náhrady účelně vynaložených nákladů.

Neschopnost nalézt správný hmotněprávní výklad posuzované problematiky jde jednoznačně k tíži nalézacího a odvolacího soudu, tedy orgánů státu. Je-li účastníkem takového řízení stát a jemu vznikl podle ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. nárok na náhradu nákladů řízení, pak nelze tuto skutečnost ponechat bez vlivu na rozhodování o těchto nákladech. Pokud je stát účastníkem soukromoprávního řízení, vystupuje v něm jako strana, neboť v tomto postavení nevykonává veřejnou moc, na druhé straně není běžnou právníčkou osobou. Stát si totiž i v soukromoprávním vztahu zachovává současně postavení mocenské organizace. Občanský zákoník v § 21 prohlašuje stát za právníčkou osobu, ale v § 1 odst. 2 rozlišuje na jedné straně majetkové vztahy fyzických a právníckých osob a na druhé straně majetkové vztahy mezi těmito osobami a státem, čímž dává najevo, že stát není běžnou právníčkou osobou. Jde tedy o to, že se stát v soukromoprávních vztazích pouze považuje za právníčkou osobu, nikoliv, že jí ve skutečnosti je. Proto stát nemá ani ve sféře práva soukromého stejné postavení jako jiní jednotlivci, neboť nemá plnou autonomii vůle a musí se vždy řídit zákonem (viz též nález sp. zn. III. ÚS 495/02 publ. in Ústavní soud ČR: Sběrka nálezů a usnesení sv. 32, n. č. 33, str. 303). Je-li tedy výše nákladů řízení vzniklá zastoupením státu advokátem výrazně ovlivněna nesprávným postupem soudu jako orgánu státu spočívajícím v průtazích zaviněnými neschopností nalézt správné hmotněprávní řešení sporu, nelze ji státu přiznat v plném rozsahu, byť před soudem za stát jedná jiná jeho složka než soud, neboť nelze zcela odhlédnout od jeho hlavní funkce, kterou je výkon státní moci. Pokud výkon státní moci byl realizován způsobem, který se dostal do rozporu s ústavně chráněnými právy a tato skutečnost měla podstatný vliv na výši nákladů řízení, je to okolnost, kterou musí soud při rozhodování o náhradě nákladů řízení s použitím prostředků, které mu zákon poskytuje, zohlednit.

Ústavní soud judikoval, že otázku náhrady nákladů řízení, resp. její výše, jakkoliv se může účastníka řízení citelně dotknout, nelze z hlediska kritérií spravedlivého procesu klást na stejnou úroveň jako proces vedoucí k rozhodnutí ve věci samé.

I.ÚS 3267/07 ze dne 09.06.2008

Ustanovení opatrovníka osobě neznámého obytu ve správním řízení

Z ustálené judikatury Ústavního soudu předně vyplývá, že zákonná ustanovení upravující možnost ustanovení opatrovníka nemohou být používána jen z důvodu urychleného vyřízení.

Nepřítomnému účastníkovi soudního řízení musí být zajištěna ochrana jeho zájmů i základních práv; funkce opatrovníka byla vytvořena proto, aby do důsledku hájila zájmy nepřítomného, což představuje mj. studium spisu, podávání vyjádření, a vedení celého sporu za nepřítomného tak, jak by takovou povinnost byl nucen plnit smluvní zástupce (srov. cit. sp. zn. I. ÚS 559/2000). Jde tu totiž o dosažení ústavněprávní maximy rovnosti účastníků řízení.

Proto ustanovení opatrovníka účastníku řízení, jehož pobyt není znám, musí vždy předcházet šetření o tom, zda jsou dány předpoklady pro tento postup v řízení, a současně je zapotřebí zvažovat, zda není možno použít jiné opatření.

Tím mohl být např. dotaz u poštovní doručovatelky, které mohlo být z doručovací praxe v obvodě známo, zda se stěžovatel v místě adresy "bytem P." trvale zdržuje, či nikoliv, popř. i na toho, kdo v domě bydlí a mohl by podat podrobnější informaci

Ústavní soud k osobě opatrovníka připomíná, že je třeba jej hledat především v okruhu osob blízkých osobě zastupovaného, resp. těch, jež jsou schopny skutečně reprezentovat zájmy účastníka (In cit. sp. zn. I. ÚS 559/2000). Při ustanovení opatrovníka je nutno přísně vážit, aby nedošlo ke kolizi zájmů zástupce a zastoupeného. Nelze totiž očekávat, že podřízený pracovník/zaměstnanec (ČTÚ) jako opatrovník účastníka řízení ve věci řešené tímtež orgánem bude brojit proti jeho postupu a rozhodnutí (sp. zn. II. ÚS 629/04). Je tedy zásadně nevhodné, pokud je opatrovníkem účastníka řízení ustanovena osoba podřízená orgánu veřejné moci, který vede řízení, a to právě s ohledem na z toho plynoucí konflikt mezi povinnostmi vůči zaměstnavateli a vůči účastníkovi řízení. Skutečnost, že se v souzené věci opatrovnice neodvolala proti rozhodnutí napadenému ústavní stížností, je tedy nutné vidět právě ve světle tohoto konfliktu zájmů, a nikoliv v péči o to, aby nebyly v neprospěch stěžovatele zvýšeny náklady řízení. Svým pasivním způsobem totiž přispěla k tomu, že se dodatečným zjištěním místa pobytu stěžovatele nemohl odvolací orgán zabývat v odvolacím řízení. Následky exekuce procesně vadného pravomocného rozhodnutí jsou přitom nepochybně vážnější než riziko nákladů odvolacího řízení.

Ústavní soud tedy uzavírá tak, že porušení čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny ze strany ČTÚ spatřuje v tom, že tento úřad před ustanovením opatrovníka nedostatečným způsobem zjišťoval místo pobytu stěžovatele, a že jako opatrovníka ustanovil svoji zaměstnankyni, která z povahy věci nemohla účinně hájit práva stěžovatele (což také řádně nečinila), čímž stěžovateli znemožnil účast na řízení a možnost se v něm svých práv řádně domoci.